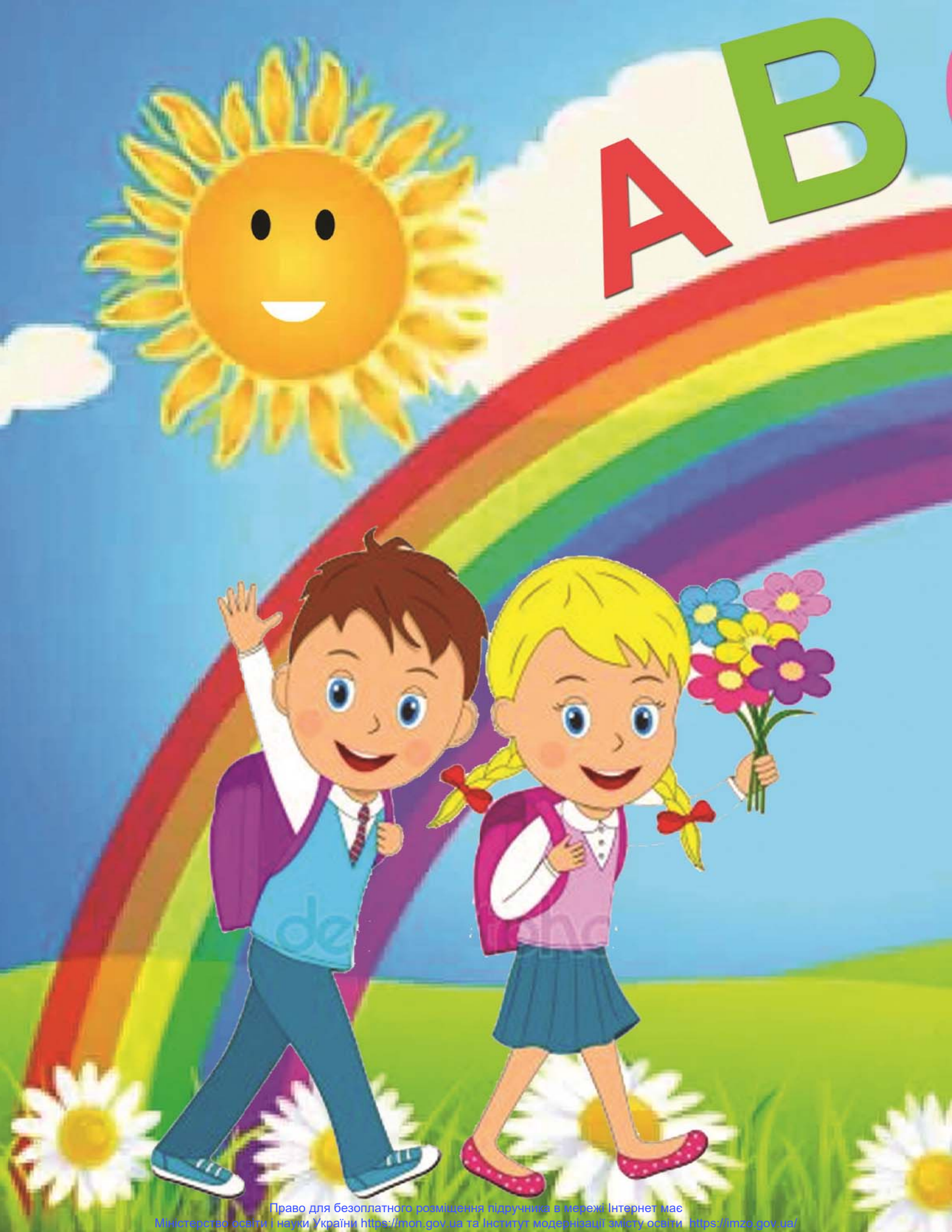

L. I. Fetescu, V. V. Chiosea

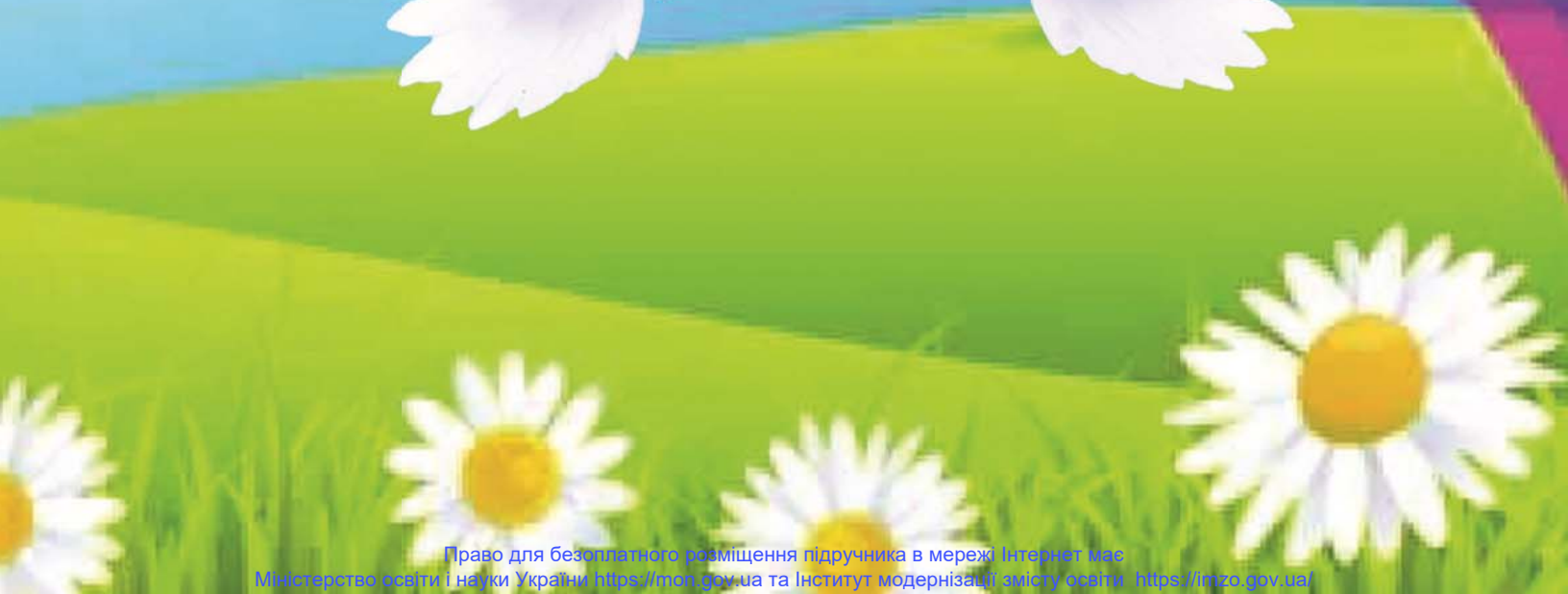
LIMBA MOLDOVENEASCĂ

ABECEDAR

C D E

L. I. Fetescu, V. V. Chiosea

LIMBA MOLDOVENEASCĂ
ABECEDAR

**Manual pentru clasa I a instituțiilor de învățământ
mediu general
cu limba moldovenească de predare
(în două părți)**

Partea 1

**Recomandat de Ministerul Învățământului
și Științei din Ucraina**

Odesa
FOP «Suhaciov»
2018

УДК 811.161.2(075.2)
Ф 45

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України
від 06.07.2018 №734)

Видано за державні кошти. Продаж заборонено

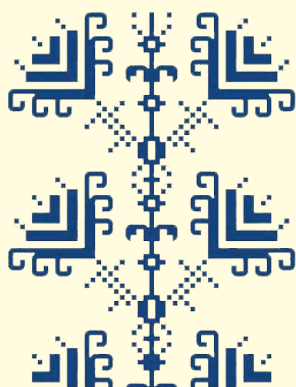
Ф 45 Молдовська мова. Буквар.: підруч. для 1 кл. закл. заг. серед. осв. з навч. молд. мов (у 2-х частинах) Частина 1 / Л. І. Фетеску, В. В. Кьося. — Одеса : ФОП «Сухачов», 2018. — 68 с.

ISBN 978-617-7366-58-3
ISBN 978-617-7366-59-0

УДК 811.161.2(075.2)

© L.I. Fetescu,
V.V. Chiosea, 2018
© FOP «Suhaciov», 2018

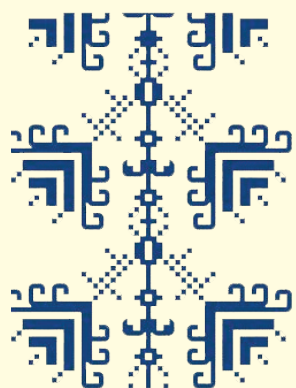
DRAGI COPII!

Țineți în mână Abecedarul –
acesta este primul vostru manual școlar
de limba moldovenească.

După Abecedar veți învăța alfabetul,
astfel veți putea citi tot ce doriți.

Veniți în lumea plină de taine.

Drum bun, prieteni!

*Музика Михайла Вербицького
Слова Павла Чубинського*

«Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наше воріженькі, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

POVESTEA ABECEDARULUI

_____ . – propoziția enunțiativă
_____ ! – propoziția exclamativă
_____ ? – propoziția interogativă

_____ – cuvântul
_____—_____. – propoziția din două cuvinte
_____—____—_____. – propoziția din trei
cuvinte

_____ – silaba
_____—_____ – cuvântul din două silabe
_____—_____—_____ – cuvântul din trei silabe

○ – sunetul
● – vocala
— – consoana

Întîi septembrie

G. Ciocoi

Această zi e-un dar frumos
Și noi cu ea pornim în viață:
Un clopoțel melodios
Ne cheamă vesel dimineața.

E ca un bob ce va-ncolți
Ș-a da un spic cu boabe coapte;
Un lan de grâu va înverzi,
Cîntîndu-și frumusețea-n șoapte.

De-i toamnă-n vie și-n zăvoi
Și aurit e pomu-afară,
Această zi e pentru noi
Ca prima zi de primăvară.

Ucraina – Patria mea

La școală

Prima lecție

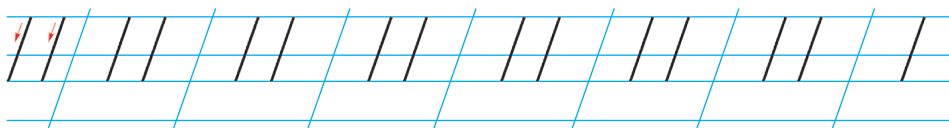
□ □ .

Handwriting practice lines consisting of a series of parallel blue lines with diagonal slanted lines in between, forming a grid for writing practice.

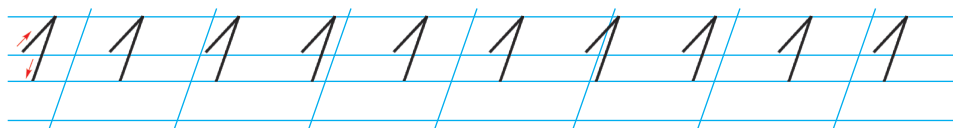
La recreație

□ □ □ .

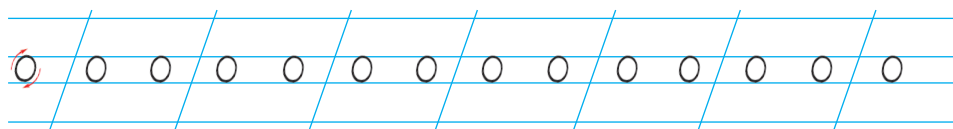

Prietenii mei

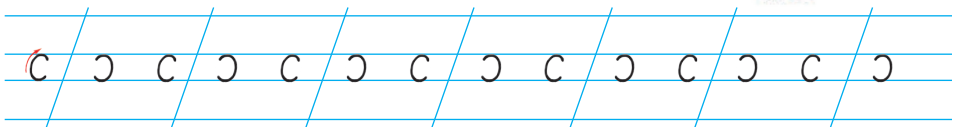
_____?

Livada noastră

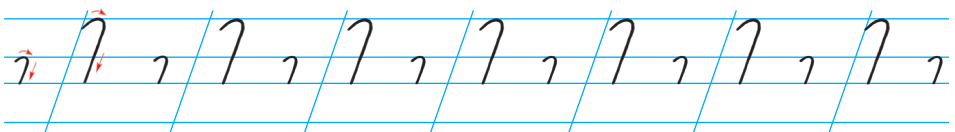

În excursie

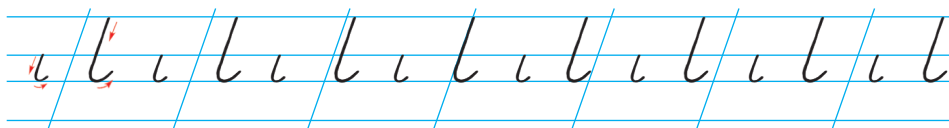
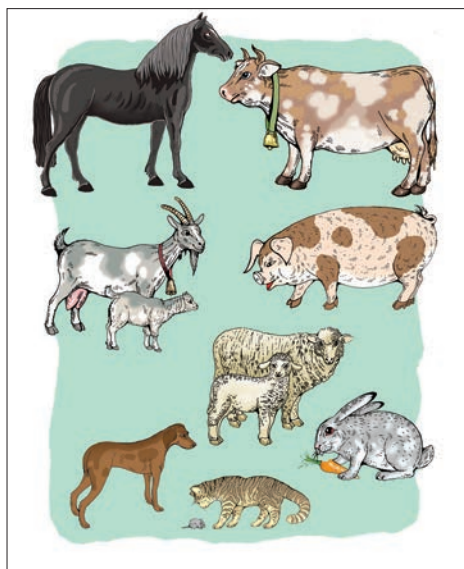
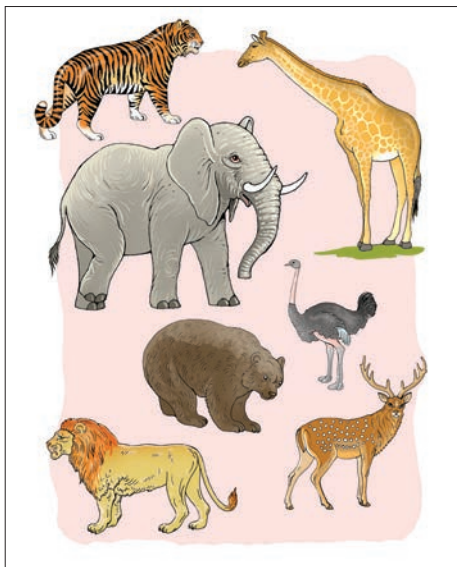

La stadion

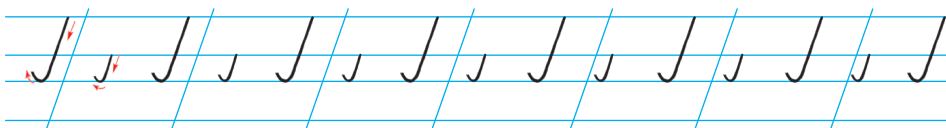
_____ .
_____ ?
_____ !

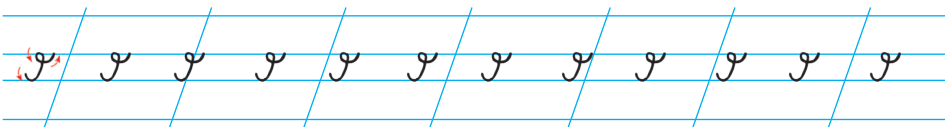
Animalele

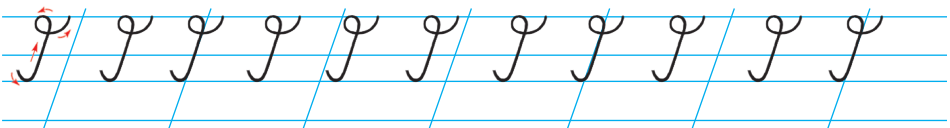
Басмул пїниї

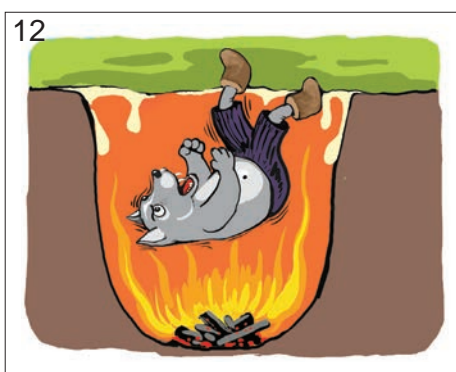
Ziua de odihnă

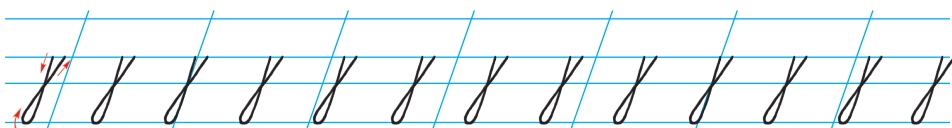
Capra cu trei iezi *partea I*

Capra cu trei iezi *partea II*

Punguța cu doi bani *partea I*

Punguța cu doi bani *partea II*

z z z z z z z z z z z z z z z z

Tradiții populare

EVALUARE

Sarcinile sînt citite de învățător

1. Alcătuieste propoziții după schemele date:

□—□—□?

□—□.

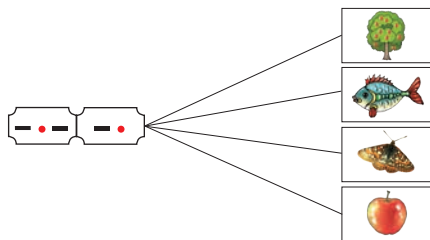

□—□—□!

2. Denumeste obiectele, desparte (oral) cuvintele în silabe:

3. Denumeste obiectele, desparte-le în silabe. Marchează imaginea care corespunde schemei:

4. Alcătuieste împreună cu colegul un dialog, folosind formule de salut (*Bună ziua! Salut! Ce mai faci?*), mijloace de continuare a dialogului (*Spune-mi, te rog... unde? cînd? cum?..; Povestește-mi, te rog, despre...*) și formule de încheiere (*Scuză-mă, te rog; Îmi pare rău, dar...; La revedere!*)

а

а - -

а-

а- - -

а - -

а - - - -

а - - . а - -

а - - - -

а - а - а -

а . - - - -

а а а а а а а а а а

A -a

A -a -..

A -.. -a

ma-

m.- -.

m.-

ma
am
ma-ma
mama

Mama!

Mama, am

ma

-.

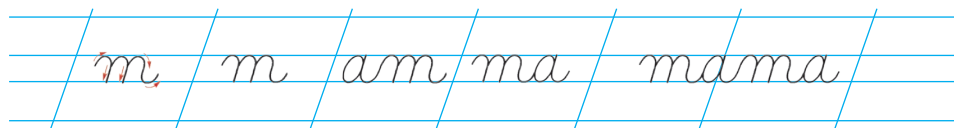

-. ma

-.

-am

Ma --

Ma -a

Ma - -a

M M Ma Am Mama

n • -a

-a na

- • na

na
an
na-na
nana

- Ana, na n • -a .

- Am, ma ma .

an - • - •

-a na n •

na- - • -

4 	5 	1 	2 	3
n				

N

A-na
Ana
Na-na
Nana

-n - a - an

	N	-	a	-	n	-	n	
--	---	---	---	---	---	---	---	---

	A	-	na	a	-	a	-	n	
---	---	---	----	---	---	---	---	---	--

			
---	---	---	--

N			
---	--	--	--

N N Nana Ana

i n . -

i .

-a mi . n

ai
ia
mai
na-ni

Na-ni, na-ni, nani-na!

in

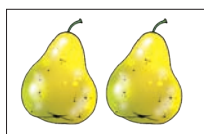

. mi - .

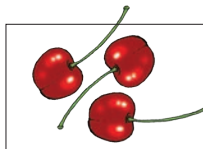
in . .

Ai

?

Am

!

Ni na ia

,

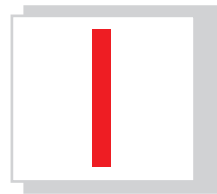

,

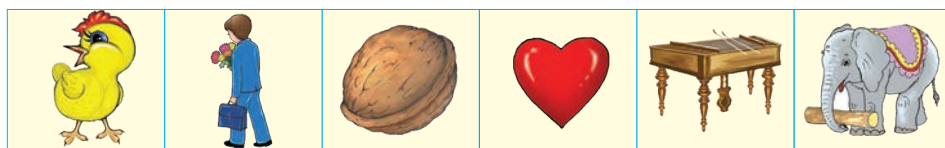
.

I-na
Ni-na
la-na
Ma-ia

Ina, Iana, Mina

i

am ma mi an na ni ai

ra -.

ra-

-.i nar

ram
rar
ra-ma
ma-ri-nar

ra -.

-.n -r.

-. -a r.

1.

– Marin, mai ai ?

– Mai am, Mariana.

2.

na	rin
a	na
ra	ra

Ma	na
a	rin
iar	mar

Rima

Marin

Maria

1. — — Marin? — Marin .

— — Rima? — Rima .

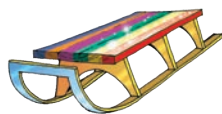
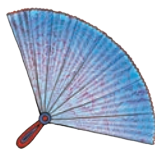
Mi-ra
Ri-ma
Ma-ra

2. — Mira, ai ?

— Am , Mara.

3.

R R Rima Marin Mara

-ren

e -an -ai

-a ni e

e-ra
ra-re
ma-re
mi-ra-re

Nenea Marin e marinar.

1.

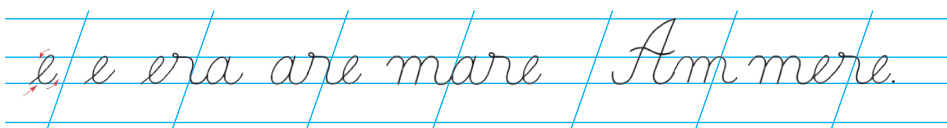
Marin e
Ana are
Nae e

miner
mere
mare

2.

e

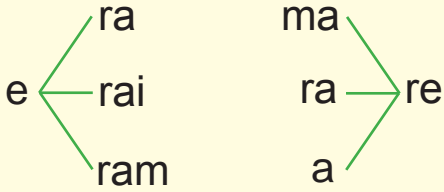

E -e na

E • -en

E mi -i a

1.

Ema
E-ma
Ene
E-ne

2.

Ene e neam Ema.

Mama Emei e nana Nina. Ea e

3.

E E Ema Ene are miera.

ur-

-u-

-u- -e

u-na
mu-re
ur-me
mi-nu-ne

– Ina, marea e mare?
– Aura, marea e o minune!

1. amare – mare
Aura –
ramura –

numai –
numere –
uimire –

2. re nu ra na me Ma re u ri
u ra re, , , ...

3.	mure.	Mara	are
		1	

u -a

- un

-eu

A-u!
U-a!

A-u!
U-a!

Aura
A-u-ra
ni-meni
ra-mu-ra

1. rumen.	Aura		are
--------------	------	--	-----

		3	
--	--	---	--

2. 		2 	3 	4
--------	--	-------	-------	-------

--	--	--	--	--

3. Mariana are mare. Ura!
 – Mare minune, Aura!
 – la , Nana!

U U Aura Ura! Am un ram.

cuc

-ca un

crin

cui
a-mic
ca-nar

Cu-cu! Cu-cu! Nina un cuc.

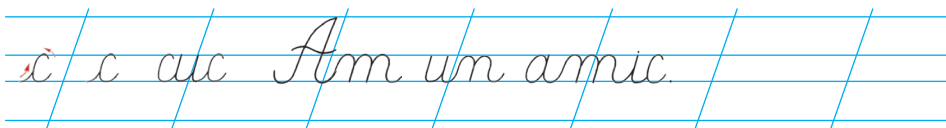
1.

canar.	un	Anica	are
		1	
e	Marcu	Nenea	mecanic.
		1	

2.

2 	4 	1 	3
	c		

3. iar - rai car - ua -

car -e

-u nic

cra -i -.

Car-men
Mar-cu
A-ni-ca

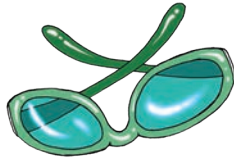
– Mac – mac – mac!

1. acru – urca, iac – ... , rac – ...

2.	crin	Carmen	un	are	neaua.	ca
		1				
	Crinei	e	Mama	crainic?		
			1			

3. – Anica, ai un ac?
– Am un ac mic, Crina.

C C mac Crina e al Rica.

o c-e -ari

ou

co -ac

o-rar
mo-rar
co-cor
ca-mi-on

E ora 7. e ca nou.

Maia . Mama cu cana.

1. noian – no-ian
roua –
maiou –

comori –
creioane –
coroane –

2. creion — nou
ora — unu
orar — maro

3. – Ura! Am un amic nou, Corina

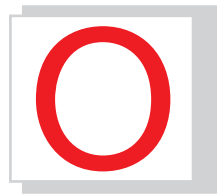
moa r.

co cor

-o -or

Onu
Mi-oa-ra
I-oa-na
Mi-ron

Ioana cu Ion

Norii erau aurii. Ioana era cu Ion.

– Ioane, oaia are miei?

– Da, Ioana.

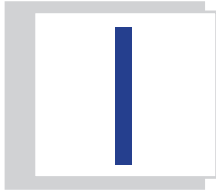
– Oare ei, au coarne?

– Mieii au .

1.	comoara	Munca	e	mea.
		1		

2. Ioana e cu $\left\{ \begin{array}{l} \text{Ion. } \square \\ \text{Corina. } \square \end{array} \right.$ Ion e $\left\{ \begin{array}{l} \text{mare. } \square \\ \text{mic. } \square \end{array} \right.$

O O Ion Oana are un con.

la le le

a lu ne

cal

lac
lu-mi-na
la-nul
a-u-rul

Malul lacului. Cer . Marina calul.

1.

na, lu – luna
na, lu, a –
re, la, Mi –

le, la, le –
me, lu –
ac, li, li –

2. Aurel are un leu un cal Calul lui Marin e mare, leul e mic.

3.

are	inel.	Emilia	un
			3

li li ac

co lac

lu m. na re

A-li-na
Mi-re-la
Li-li-a-na

Olarul

Nenea Manole e la lucru. El e olar. E un olar cu renume.

1.

Raluca are

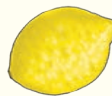
Lina are

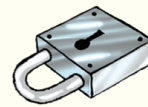
2.

le - . - .

l. - . ie

l. ca - .

3.

rac – racul

nuc –

amic –

animal –

mileniu –

melc –

mu ră

că mi lă

Că-lin
ur-mă
a-ro-mă
cu-nu-nă

Călina e la Mălina

Călina e la Mălina. Ea are lăcrimioare. Mălina are nouă crini.

– Călina, ai lalele?

– Nu, Mălina. Eu am lăcrimioare.

1.

car – cară

nor –

alun –

cană – căni

mic –

mare –

2.

– Marina are o alună, un măr

3.

mi — lă

că mă

lar min

ro — uă

lu mă

ur nă

cer | cei

ceai | nic

ceCe

re-ce
ce-rul
mă-ce-lar
cer-nea-lă

Ceainăria

Aerul e rece. Mircea e cu Marcela la ceainărie.
Mircea cere ceai cu miere, colăcei.
– Ce aromă au colăceii, Mircea!

1. colăcei – co-lă-cei
liceu –
lucernă –

ceramică –
elice –
rinocer –

2.cere.....
.....coace.....!

3. Cerceii aceia erau aurii. Cana aceea e mică.
Merii aceia. Moara aceea.

ce Ce ce Ce Mircea cere ceai.

EVALUARE

Sarcinile sînt citite de învățător

1. Formează cuvinte din silabele propuse:

ca	men	car	cui
ru	reu	cu	re
ce	re	me	ne

2. Alcătuiește o povestire orală după imaginea:

3. Continuă dialogul:

- Nelu, ai un amic?
- Am, Ion. El e mecanic.
- .
- .

4. Continuă propozițiile:

Mircea e amic cu .

Mieii nu au .

5. Ordonează cuvintele în propoziție:

are	cerc.	Corina	un
			3

trac tor

te le -i -or

to -ă

at-let
an-tre-nor
mi-nu-nat

La arat

Mitică ară lanul. Ară cu tractorul. Mitică a arat lanul.

1.

omăt	motan
carte	nea
cotoi	manual

mare	incult
cult	incorect
corect	mic

2.

taină	–	taine
talent	–
teatru	–

tren	–	trenuri
tricou	–
titlu	–

3.

Anetei	e	Motanul	Iacom.
	3		

toc

tri cou

to ma te

Tra-ian
Tin-ca
Că-tă-lin

Traian

Era ora trei. Cătălina a colorat o turturică. A intrat Traian.

- Ce note ai luat, Traian?
- Am luat o notă la matematică.

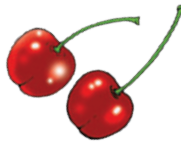
1. actor – ac-tor călător –
- antrenor – atent –

2. – Tinca, Cătălin are clarinet
- Nu, Toma, el are cornet

3. trenul e Călătoria cu minunată!

T / J Toni / Tamti are un tort.

ciCi

ci re -e

a rici

cioc

cinci
circ
ci-nă

Tanti Lucia

Maricica, e cu Cecilia la tanti.
E ora cinei. Tanti Lucia are cornuri cu nuci.
Tanti, Marcel ia cina?
– Nu, Maricica. El e la un meci.

1. Marcel e la circ.
cinema.
un meci.

2. mac – maci	luncă –
nuc –	ucenic –

3. – Lucia, aricii au cioc
– Nu. Ei au ace

ci Ci cina Cecilia e la circ

țȚ
,,

mai mu ță -e -e ri ță t.n țar

Mi-truț
tă-i-ței
țur-țuri

Oierul

Nenea Matei e oier. El are oițe, cinci mieluți.
Alături mereu e Mitruț. Cățelul latră la căluțul țintat.

1. țară – ară
țel –
țață –
țintui –

2. lină – țelină ține –
țel – cățel țar –
țoi – atenție –
(ră-, re-, ar-, ne-)

3. minunată e Ce mea! țara

țȚ țȚ lectie Furtauri mica

î î â Â

în -er

-în tî nă

cîn-tă
ră-mî-ne
România
român

Cîntăreața

Irina e o tînără cîntăreață. Acum are concert.
Ionuț cîntă la nai, iar Anatol la clarinet.
Irina cîntă o romanță. Aurica rămîne încîntată.

1. Irina cîntă o

doină.	☐
romanță.	☐
baladă.	☐

2.

tî	tec	în	ne
cîn	tă	mî	nă
trîn	năr	ci	tîi

3.

mea	Încălțăminte	curată.	e
-----	--------------	---------	---

î î â Â A immorat.

coa să

ca să

ste lu țe

sa-ni-e
noas-tre
răs-cru-ce
să-nă-toa-să

Cartea minunată

Costel e acasă. El are o carte cu Iisus Hristos.
Cristina îi cere cartea.

- E interesantă, Costel?
- E minunată!

1. O carte are

- Ion.
- Cristina.
- Costel.

2. secret taină
stea — astru
susur înțeleș
sens murmur

3. curs — concurs ras — ...
sac — cult — ...

(ruc-, as-, ca-)

s. s / sare soră A inserat.

se ma -or

sca ră

sa te lit

So-rin
So-nia
Sa-ra-ta

Înserarea

A înserat. Lacul susura lin.

Simion a urmărit înserarea cu sora sa Steluța.

Soarele măreț s-a culcat. Iată o steluță.

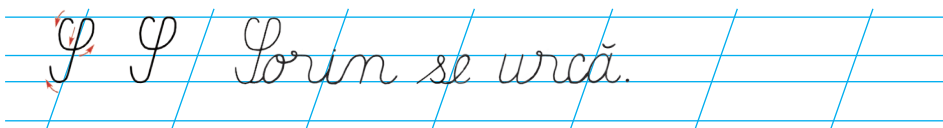
1. clasă	—	însorită
sală		mirositoare
narcisă		luminoasă

2. castaniu	—	cas-ta-niu
rucsac	—
scînteie	—

3. tare ca

muncitor ca

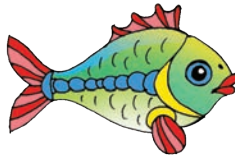

șoa re ce

ro șii

-eș te

ș-a-se
ș-an-ti-er
ma-și-nă
șo-ri-cel

La șantier

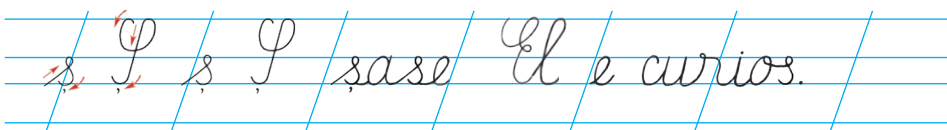
Nicușor are șase anișori. Tatăl său e constructor.
Nicușor e la șantier.

- Ce se construiește aici, tăticule?
- O școală, Nicușor.

1. strămoș – moș
șoarece –
șotron –

2. șoarece – șoricel
oraș –
ceașcă –

3. Nicușor are șase anișori. Cine are șase anișori?
Tatăl său e constructor. _____
Nicușor e la șantier. _____

-ă du re

doc tor

dis-trat
dom-ni-tor
ad-mi-ră
dentist

Concursul

Mădălina a luat locul întâi la concursul declamatorilor.

– Mămico, am luat un loc de cinste!

Mama a sărutat-o cu duiosie. Ea i-a dăruit o colecție de cărți.

1. Unde are loc acțiunea? la teatru acasă
Ce i-a dăruit Mădălinei mama? cărți calculator

2. deal – delușor ied –
doină – codru –

3. e a lui Toadere
e a Lidiei

- e al lui Toadere
e al Lidiei

Do-ri-na
Di-nu
Du-nă-rea
dis-tins

Iedul

Iedul e mic. Dina îl crește. Ea e cu iedul la râu.
El întotdeauna e cu Dina.

E cald. Dina se scaldă. Iedul stă la mal.

1. dar – rad cad – doi –
dor – dus – dud –

2. datină dar
identic asemănător
cadou tradiție

declamă coroniță
diademă recită

3. distrat rareori
căldură serios
deseori răceală

încarcă descoase
coase descarcă

pă | tuc

per | nă

pe | nar

poș-taș
pă-pu-șă
pri-e-ten

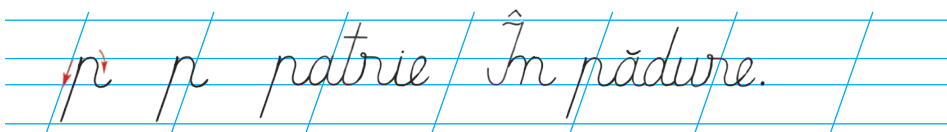
Irina

Irina are o păpușă. A cumpărat-o mama.
E ora unu. Irina culcă păpușă.

1. Unde are loc acțiunea? în curte în casă

2. popor	potecă	prunc	copil
cărare	neam	patrie	țară

3. pă-du-rar – rar	plastilină	– lină
por-țe-lan –	pitpalac	–

pa ti ne

trom pe tă

Pe-tri-că
Pa-u-la
pic-tor
pe-nar

La patinoar

Era iarnă. Petrică a plecat la patinoar. Acolo erau prietenii săi.

- De când te așteptam, Petrică!
- Mi-am preparat lecțiile.

Copiii au patinat pînă seara. Cu prietenii timpul trece repede.

1. Unde a plecat Petrică?
Cu cine s-a întîlnit?
Cum trece timpul alături de prietenii?

2. prieteni are Cine sărac. e nu

3. Copil, copilăresc, a copilări...

to bă

bom boa nă

bu-nic
stră-bun
o-bi-cei
to-bo-șar

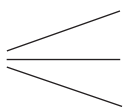

Urătorii

Iarna s-a lăsat peste sat.

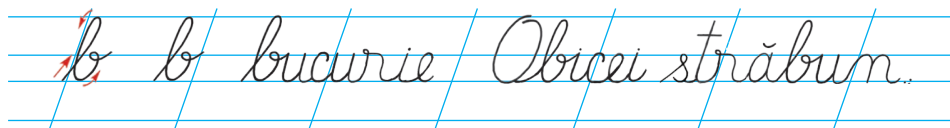
- Au sosit urătorii! se bucură nepoțelul.
- Să-i ascultăm, spune bunicul.
- Sînteți de laudă! Păstrați obiceiul.

1.

Acțiunea are loc toamna.
vara.
iarna.

2. baladă – balade
basm –

3. bunică – bunicuța
blană –

bu ni ca

bu ni cul

bal-tă
brîn-du-șă
Bu-cu-rel
Bi-an-ca

La bunici

Se apropie Anul Nou. Dorel și Bianca au sosit la bunici.

Bunelul le dăruiește o carte. Nepoții s-au bucurat. Bunica le propune:

- E bine să împodobim bradul.
- Moșul rumen bătu la ușă.

1.	dibaci	luntre	boare	luptă
	barcă	iscusit	bătălie	adiere

2.	blînd	incapabil	obișnuit	ură
	capabil	bun	bucurie	neobișnuit

3. – Ce este bibanul, mămico

– Bibanul este un pește, Petrică

B/B Barbu Bunica e bucuroasă.

vo lan

co vor

mor cov

va-por
re-var-să
ve-se-lă
în-vîr-teș-te

Nava

Nava plutește pe mare. Sînt mari valurile.

Însă nava e nouă.

În aer se învîrtesc pescăruși.

1. Unde are loc acțiunea? pe rîu pe mare
Cine se învîrtesc în aer? cocori pescăruși

2.

o	niște	toate
vrăbie	vrăbii	vrăbiile
victorie
voce

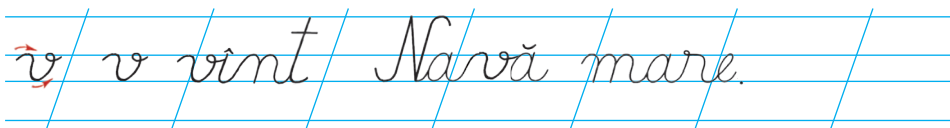
3. Compară:

*vorbăreț ca vrăbiuța

*vrednic ca

*verde ca

*voinic ca

vul tur

ve ve ri ță

Va-le-riu
Pă-vă-laș
Ve-ro-ni-ca
vi-ta-mi-ne

La munte

Tata și Vera sînt la munte. Sus-sus se avîntă o pasăre.

- Iată un vultur, Vera!
- Tată, vulturul are vulturași?
- Are, Vera. Sus, pe munte. Vulturul trăiește mult.

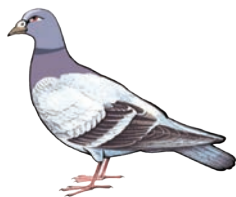
1. Acțiunea are loc	☐ la mare ☐ la munte	În aer planau	☐ vulturi ☐ vrăbii
---------------------	---	---------------	---

2.	veșnic poveste	basm nemuritor	voievod povață	îndemn domnitor
----	-------------------	-------------------	-------------------	--------------------

3. vis, re, tă – revistă dea, ver, ță –

 nă, tor, vî –

V V Vera Victor are voce plăcută.

hu lub

ha mac

șah
ho-tel
hai-duc
e-chi-pă

Cadoul

Mihai a plecat la moșul său.

Iată-i în atelier. Moșul comandă pentru nepot un rînd de haine. Mihai a primit cadoul. Un costum de marinar.

1.	horn harnic haine	muncitor straie coș	dihanie mohorît har	trist talent animal
----	-------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------

2.	hotel – tel haiduc –
----	-------------------------------

hotare –
hai –

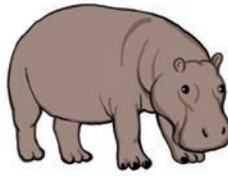
3.	an – han ai –
----	------------------------

oră –
artă –

ho mar

hi po po tam

Mi-hai
Hîn-cu
Hu-mu-lești
har-nic

La odihnă

Hariton a venit la casa de odihnă cu părinții. Casa de odihnă e situată pe malul Nistrului. Hariton a modelat din hîrtie un vaporeaș.

Vaporeașul plutește pe apă. Pe el e scris «Hariton».

1. Care variantă se potrivește?

Unde are loc acțiunea?		Care sînt eroii povestirii?	
la lac ☐	la munte ☐	peștii ☐	părinții ☐
la mare ☐	la rîu ☐	Hariton ☐	vaporeașul ☐

2. acasă are Hîncu haltere.

3.

Harieta a îmbrăcat

hamacul	☐
halatul	☐
rochia	☐

H H Harieta Mihăiță este harnic.

Навчальне видання

Фетєску Лариса Іванівна

Кьося Віра Вікторівна

**«Молдовська мова. Буквар»
підручник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
з навчанням молдовською мовою
(у 2-х частинах)
Частина 1**

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
Видано за кошти державного бюджету. Продаж заборонено/

Під час оформлення підручника використано ілюстративний матеріал
з вільних джерел інтернету.

Підписано до друку р.

Формат 70х100/16.

Папір офсетний. Гарнітура Ариал.

Ум.друк. арк. – 5,53.

Наклад прим.

ФОП «Сухачов»

65023 м.Одеса, вул. Садова, 14

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів

видавничої справи ДК № 4362 від 13.07.2012 р,

тел.: (098) 457-75-00, (050) 552-20-13,

E-mail: osvita.odessa@gmail.com, www.svitknigi.com.ua

Vasile Romanciuc

Dragii mei copii deștepți,
Înțelegeți bine, foarte:
Una este să ai cărți,
Alta este să ai carte.
Însă, pe de altă parte,
Dragii mei copii deștepți,
Cine vrea să aibă carte
Trece mai întâi prin cărți.

